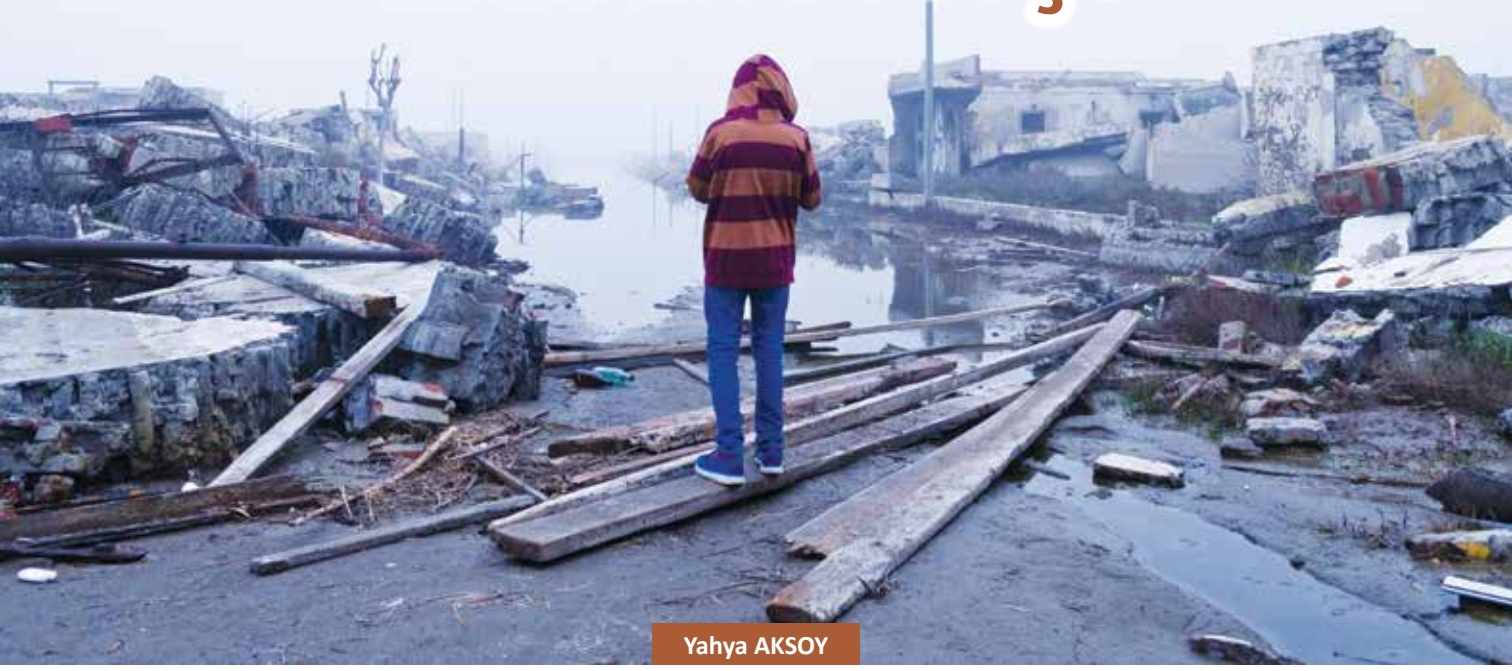

KAHRAMANMARAŞ'IN YENİDEN DOĞUŞU

Yahya AKSOY

Asrın en büyük felâketi olarak anılan depremin merkezinde yer alan, köklü tarihi ve gelenekleri ve Kurtuluş Savaşımızda kahramanlığı ile ünlü Kahramanmaraş, kısa zamanda yaralarını sararak depremin merkezinden kalkınmanın merkezine yeniden doğmakta. Devletin koordinasyonu ve ilgisi ile halkımızın güçlü iradesi ve azmi ile tüm deprem bölgesinde her zorluk aşılmaktadır.

Tarihi, kültürel ve doğa zenginliği ile geçmiş geleceğe taşıyan Kahramanmaraş'ta (MÖ 800-700) bulunmuş bazı kabartmalar Adana, İstanbul ve Louvre Arkeoloji Müzelerinde sergilenmekte ve toplumsal geçmişin sosyo-kültürel yapısına ışık tutmaktadır.

Maraş'ta gün ışığına çıkan ve bugün Adana Müzesinde sergilenen mezar

kabartması Şark sanatımın en ilginç ve değerli yaratılarından birisidir... söz konusu Maraş mezar kabartmasının Hitit ve Aram özellikleri güzel bir uyum içindedir...Maraş'ta bulunmuş şimdi İstanbul arkeoloji Müzesinde sergilenen ikinci bir mezar steli de anılmaya değer. Kabartmada ölmüş bulunan babalarına eşi ve kızı tarafından saygı gösterilmektedir...

Maraş'ta bulunan ve şimdi Louvre Müzesinde sergilenen bir mezar kabartması ayrı bir önem taşımakta geçmişten günümüze ve geleceğe ışık tutmaktadır." Çok genç yaşta öldüğü anlaşılan bir genç çocuğun mezar taşıdır. Ölen kişinin çocuk olduğu, annesinin kucağında durması ile dile getirilmiştir. Arkalıksız bir iskemlede oturan anne sevgili yavrusunu büyük bir muhabbetle iki kolu

ile kucaklamaktadır. Anne entarisi, mantosu ve kemeri ile geleneksel Geç Hitit sitilindedir. Çocuk ise Sanherip (M.Ö.704-681) döneminde görülen bir saç tipi (ensede topuz yerine değişik boyda bukleler) gösterir...Annesinin sevgili oğlu hem kâtiptir hem de avcı. Sağ elindeki yazıyormuş gibi tuttuğu kalmus'u yani kalemi ve sol elinde yanındaki papyrus ya da deri yapraklarının bulunduğu kutu, onun okur yazarlığına, belki de bir meslek olan kâtipliğinin kanıtlarıdır. Sol elinde tuttuğu "doğan" ise avcılığın simgesidir..."¹

Tarihi ve coğrafyayı edebiyattan öğrenmek kalıcı ve etkili olur. Karacaoğlan, yöresel değerleri dizelere aktarır.

1 Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal, Anadolu Uygarlıkları: Net Yayınları, s.145-146.

Fotoğraf Kaynak: <https://www.gaziantep.bel.tr/tr/haberler/gaziantep-buyuksehir-depremler-sonrasi-calismalarini-araliksiz-surduruyor#images-1>

*“Maraş’tan ötesi bir uzak yoldur
Tagar deresinde dizgini kaldırı
Öğle namazını Göksün’de kıldırı
Eşkin eşkin de gidelim atım
İyi olur o dağların havası
Yaz getirir o illerin havası
Koca Binboga da şahan kayası
Bir iki gün orada yatalım atım...”²*

Kahramanmaraş, tarih öncesi çağlardan beri, yerleşim yeri vasfını koruyarak kültürel ve coğrafi zenginliği ve üretkenliği ile ün yapmıştır. “Maraş Usûlü” sözünü sanayiye, ticarete, tarımda, mutfakta, dondurmada, bakır ve ahşap işçiliği ile diğer el sanatlarında özgün ve üretken yapısı ile yaşatmaya devam etmektedir. Hayatın her anına damgasını vurmaya devam eden sosyal ve kültürel yaratıcılığı ve iş birliği ile acılarını sarmasını bilmekte ve geleceğe umutla yükselerek yürümekte.

Maraş Muhaberesi sırasında işgale direnişi nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 05 Nisan 1925 tarihinde şehre İstiklâl Madalyası verilmiştir. Maraş olan adı, 7 Şubat 1973 tarihinde Türk Kurtuluş Savaşı’nın başarı ile sonuçlanmasında dolayı adı Kahramanmaraş olarak değiştirilmiştir. Geç Hitit şehri olan Gurgum’un bulunduğu yerde

kurulmuştur. Sistematiik bir kazı yapılmamış olmasına rağmen birçok Hitit anıtı bulunmuştur. Osmanlı seyyahı Evliya Çelebi, seyahatnamesinde Maraş halkı için, “kelimatları lisan-ı Türki’dir ve ekseriya halkı Türkmendir.” der. Maraş ve çevresi başta Oğuzların Avşar, Bayat ve Beğdili boyları çoğunlukta olmakla birlikte hemen hemen yirmi dört Oğuz boyunun tamamı mevcuttur. 2012’de çıkarılan 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir olmuştur. Dövme dondurması, tarhanası ve biberi şehrin önemli tescilli gıdalarıdır...

Kahramanmaraş ve çevresinin keklik öten kekik biten nadide coğrafi konumu ve doğa yapısı ve tarihin derinliklerinde yaşamış uygarlıklara ait eserleri ve kutsal kitaplarda adı geçen kahraman “Yemliha” ve Yedi Uyurlar’ait (Eshab-ı Kehf-Afşin) mağarasını ziyaret edebilirsiniz.

Dünyaca ünlü Maraş mutfağında mevsimlere uygun çok çeşitli erzak hazırlama, bağ bozumu ve sıra yapma, saklama ve pazarlama büyük önem taşımakta. Bu zenginlikleri anlatmaya kitaplar yetersiz kalmakta. Tatlıdan acıya, ekşiden, mayalıya, hamurdan dolmaya, sebze ve meyvelere uzan çizgide özgün üretimler ulusal ve uluslararası alanda ilgi ve istekle aranmaktadır. Bütün kentlerin örnek alacak, “Mutfak Kültürü ve Yöresel Lezzetler” kitabında har-

manlayan Kahramanmaraş Ticaret Borsasını gönülden kutluyorum.³

Kurtuluş Savaşı’nda, İngiliz ve Fransızlara karşı millî mücadelenin ilk başarısı ile destan yazan Kahramanmaraş ve deprem felaketinden etkilenen tüm illerimiz, Devletimizin yakın ilgi, organize ve desteğinde büyük bir dayanışma ile küllerinden yeniden umut ve heyecanla aydınlığa çıkacaktır. Hayatını kaybeden vatandaşlarımıza rahmet kâlanlara sabır ve metanet diliyoruz.⁴

Depremde etkilenen Malatya-Darendeli ünlü ozan Beyanî’nin gençlik yılında (1985) yazdığı ödül alan ‘OĞUL’ destanında dediği gibi:

*“Bayramda seyranda-felaketlerde
bu anayurtta
İnsan birbirine sarılır oğul
Barışıp birleşir sevinçte dertte
Taş taşın üstüne örülür oğul...
Senlik benlik birbirini taşlarsa
Yeni bir onarım yurttan başlarsa
Azimli çalışmak fertten başlarsa
Yerdeki madenler yarılır oğul...
Devletin gücüne güvenilince
Yaşamak güzeldir bunu bilince
Ülkenin adından söz edilince
Dilde kelimeler dürülür oğul...”⁵*

Geçmişten ders alarak, günü tahlil ederek, geleceği akıl, bilim ve teknolojinin aydınlığında bütünüyle planlayarak uygulamak, en büyük depremleri küçük sıkıntılarla aşan deprem ülkesi Japonya örneğinden yararlanarak ve tarım alanlarını koruyarak her alanda yapılaşmayı deprem fay hattından uzak tutarak yapmak sağlıklı ve huzurlu yaşamının temel eksenidir.

2 A. Rıza Yalçın, Cenupta Türkmen Oymakları: KB Yayınları, s.366.

3 Kahramanmaraş, Kahramanmaraş Ticaret Borsası Yayını.

4 Teoman Ergül, Millî Mücadele Maraşın İşgali, Akılçelen Kitapları, s.230.

5 Y. Aksoy, II. Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Sempozyumu, 7-8 Mayıs 1985, Eskişehir: YEKSAV Yayınları, s.24.